

Η ΟΝΟΜΑΣΙΑ

Η προέλευση και ετυμολογία του ονόματος του Σουλίου δεν έχει αποσαφηνιστεί αν και έχουν διατυπωθεί πολλές θεωρίες.

Ο **Περραιβός**, σύμφωνα με τη ντόπια παράδοση, αναφέρει ότι το όνομα αποδίδεται σε κάποιον Σούλη ή Σούλιου που φονεύτηκε στην τοποθεσία όπου σήμερα είναι το Σούλι. Λέει ότι οι οικιστές του Σουλίου μετοίκησαν κατά διαστήματα από το 1500 -1600 από τα γειτονικά χωριά για να αποφύγουν την τουρκική δουλεία. Οι φυγάδες αυτοί αφού εγκαταστάθηκαν στο Σούλι με τις οικογένειες τους αυξήθηκαν και έκτισαν τα πρώτα τέσσερα χωριά δηλ. το Σούλι, Σαμονίβα, Κιάφα και Αβαρικός.

Ο μεγάλος ποιητής **Ανδρέας Κάλβος**, πιστεύει ότι οι Σουλιώτες είναι απόγονοι των Σελλών και ονομάζει την περιοχή «Σελλαΐδα» εξ ου και το όνομα «Σούλι». Σύμφωνα με τον ιστορικό Κων/νο Πανταζή, η ερμηνεία αυτή του ποιητή, στηρίζεται στην ιστορική πραγματικότητα. Η περιοχή αυτή κατοικήθηκε από το 800 π.Χ. από τους πρώτους Έλληνες και ονομάστηκε Θεσπρωτία. Γύρω στο 1600 από χωριά της Θεσπρωτίας, μεμονωμένες οικογένειες που ήθελαν να αποφύγουν την οθωμανική καταπίεση, ανέβηκαν στα βράχια της Μούργκας και έχτισαν το Τετραχώρι. Αυτές οι οικογένειες εκπροσωπούσαν ολόκληρη την περιοχή της Σελλαΐδος και κατά τον Κων/νο Πανταζή, σωστά ο ποιητής Κάλβος τους θεωρεί απογόνους των Σελλών.

Ο **Βασίλειος Μπόλωσης**, που ήταν μόνιμος κάτοικος της περιοχής, αναφέρει στο μικρό ιστορικό του δοκίμιο ότι: «Κάποιος στο Μαργαρίτη είχε κάνει έγκλημα (είχε σκοτώσει) και πήρε την οικογένειά του και ανέβηκε στα μέρη ετούτα φοβούμενος τους Τούρκους στο Μαργαρίτι. Αυτός ονομάζονταν Σούλης και από το όνομά του, πήρε η περιοχή το όνομα «Σούλι». Αυτό είχε γίνει, όπως μου έλεγαν το έτος 1550 περίπου?»

Η ιστορία του Σουλίου

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:38 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 12:04

Άλλες θεωρίες για την καταγωγή της ονομασίας της περιοχής είναι το ότι η λέξη «Σούλι» στα σλαβικά σημαίνει σκοπιά, ή ότι, οι πρώτοι κάτοικοι του Σουλίου ήταν Αλβανόφωνοι και πως η λέξη «Σούλι» είναι αλβανική και σημαίνει δοκάρι.

Η "ΣΟΥΛΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑ"

Το Σούλι αποτελούσε τον αρχαιότερο οικισμό και πρωτεύουσα του τετραχωρίου (Σούλι, Σαμονίβα, Κιάφα, Αβαρικός) και κάλυπτε έκταση 1.000 στρεμμάτων.

Σύμφωνα με τον Περραιβό στα αραιοχτισμένα σπίτια του κατοικούσαν τετρακόσιες πενήντα οικογένειες κατανεμημένες σε φάρες που εξυπηρετούνταν από 100 και πάνω πηγάδια. Από τις σπουδαιότερες φάρες ήσαν οι Τζαβελλαιοί, Μποτσαραιοί, Κουτσονικαίοι, Μπουσμπάιοι, Φωτομαραιοί, Κασκαραιοί, Σεχάιοι, Καλογεραίοι, Ζορμπάιοι κ.ά. Στην Σαμονίβα κατοικούσαν 50 οικογένειες φάρες, οι Δαγκλαιοί, Μπεκαίοι κ.ά. Στην Κιάφα 90 οικογένειες, σε τέσσερις φάρες, οι Ζερβαιοί, Φωταιοί, Νικαίοι και στον Αβαρικό 60 οικογένειες, σε τρεις φάρες.

Με μια «σπαρτιατική» εκπαίδευση, από μικροί εκπαιδεύονταν στα όπλα και εκμεταλλεύονταν στο έπακρον τα πλεονεκτήματα που τους πρόσφερε η φυσική οχυρή θέση της περιοχής.

«Όθεν ο βίος των Σουλιωτών ουδέποτε απέβη βιομηχανικός ή εμπορικός ή λόγιος όπως ο βίος των άλλων ελληνικών κοινοτήτων. Το κύριον αυτών ενασχόλημα ήτο ο πόλεμος ή η προς πόλεμον παρασκευή. Κανένας καμίαν τέχνην ή πραγματεία δεν μεταχειρίζεται παρά όλη η γύμνασις παιδιόθεν είναι εις τα άρματα». Χ. Περραιβός.

Η ιστορία του Σουλίου

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:38 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 12:04

Οι κάτοικοι του τετραχωρίου αποτελούσαν αυτόνομη προνομιούχα πολιτεία με δικούς της νόμους, στρατό, νομοθετικά και εκτελεστικά σώματα. Τη διοίκηση στο Σούλι ασκούσαν η Γερουσία, στην οποία ανήκε η πολιτική και δικαστική εξουσία, η οποία και αποφάσιζε για πόλεμο ή ειρήνη.

Το Συμβούλιο των Καπεταναίων, το οποίο ήταν υπεύθυνο για την πολεμική προετοιμασία και για την διεξαγωγή πολέμου. Αυτό διορίζε τον Αρχιστράτηγο, ο οποίος αποκαλούνταν Πολέμαρχος. Για τη θέση του Αρχιστράτηγου επιλέγονταν ο ικανότερος, γενναιότερος και εμπειρότερος των Καπεταναίων.

«Το Κριτήριο της Πατρίδος» αποτελεί την ανώτατη δικαστική εξουσία της Συμπολιτείας και συνεδρίαζε σε ιδιαίτερο οίκημα, του οποίου σώζονται τα ερείπια. Τις μικρές διαφορές των φαρών τις έλυne ο αρχηγός της φάρας. Κάθε ύβρις προς κάποιο άτομο της φάρας θεωρούνταν ότι αντανakλούσε σε ολόκληρη τη φάρα.

Τις διαφορές μεταξύ των ανδρών της ίδιας φάρας επίλυαν συνήθως οι γυναίκες.

Απλή υπόνοια για την τιμή κάποιας γυναίκας αρκούσε για να λιθοβοληθεί με απόφαση του αρχηγού της φάρας. Την μοιχαλίδα την έβαζαν σε σάκο και την γκρέμιζαν από τον Αχέροντα.

Η εκκλησία του Δήμου επικύρωνε ή απέρριπτε τις αποφάσεις.

Οι νόμοι των Σουλιωτών δεν ήταν γραφτοί, αλλά άγραφοι. Νόμοι τους ήταν τα ελληνικά ήθη και έθιμα, καθώς και οι πατροπαράδοτες συνήθειες του τόπου.

Από το 1720 ιδίως και μετά οι έποικοι του Σουλίου πληθύνονταν και ο πληθυσμός του τετραχωρίου έφθασε σε 2.500 κατοίκους.

Η ιστορία του Σουλίου

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:38 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 12:04

Με το πέρασμα των χρόνων ήρθαν σε προστριβές με τους Αγάδες του Μαργαριτίου, της Πάργας, της Παραμυθιάς, του Φαναριού και των Ιωαννίνων.

Μέχρι το 1740 οι Σουλιώτες βρίσκονται σε συνεχείς αγώνες για απόκρουση των επιδρομών και για την διαφύλαξη της ανεξαρτησίας τους. Στη συνέχεια οι επιχειρήσεις των Σουλιωτών από αμυντικές έγιναν επιθετικές. Το 1741 κατέλυσαν την τουρκική εξουσία σε πολλά γειτονικά τους χωριά και τα υποτάσσουν. Προσπαθούν αφ' ενός μεν να ελευθερώσουν τους καταδυναστευόμενους από τους Τουρκολβανούς γείτονές τους, αφ' ετέρου δε επιδίωκαν να αυξήσουν τα έσοδα με τους φόρους τους. Τα χωριά αυτά έμειναν στην ιστορία με την ονομασία Παρασουλία και οι κάτοικοι με το όνομα Παρασουλιώτες. Το Τετραχώρι μαζί με τα επτά πλησιέστερα χωριά το Επταχώρι (Τσεκουράτι, Περιχάτι, Βίλλια, Αλποχώρι, Κοντάταις, Γκιονάλα και Τσεφλήκι), είναι ένα είδος Ομοσπονδίας και οι κάτοικοί τους ονομάζονται Σουλιώτες.

Τα υπόλοιπα χωριά υπάκουαν στη Σουλιώτικη ομοσπονδία, ανέλαβαν τη φροντίδα για τον επισιτισμό τους, ενώ οι ίδιοι επωμίστηκαν την άμυνα της περιοχής από τους Τούρκους.

Ως το 1760 είχαν ήδη την επικυριαρχία σε όλη σχεδόν τη ΝΑ. Ήπειρο (το τμήμα της Ηπείρου που περιλαμβάνεται μεταξύ Λούρου - Ιωαννίνων - Παραμυθιάς - Μαργαριτίου και Πάργας), έχοντας στο κέντρο το Σούλι όπου ήταν η πρωτεύουσα της Συμπολιτείας.

Η Συμπολιτεία του Σουλίου κατοικείται από 12.000 κατοίκους, Παρασουλιώτες και συντηρούσε στρατό που ανερχόταν σε 2.000 έως 2.500. Οι Σουλιώτες ήσαν λιτοδίαιτοι, ολιγαρκείς και πολύ σκληραγωγημένοι. Τίποτε δεν θεωρούσαν ανώτερο και πολυτιμότερο από την ανδρεία.

Στην αρχή οι Τούρκοι δεν αντέδρασαν, γιατί οι Παρασουλιώτες ήταν συνεπείς στις φορολογικές υποχρεώσεις απέναντί τους. Η Συμπολιτεία πλήρωνε ετησίως φόρο στο σουλτάνο τον οποίο έπαιρνε από τους Παρασουλιώτες συγκεντρωμένο από τον κεφαλικό φόρο και το Προβατονόμιο. Οι Παρασουλιώτες πλήρωναν στους Σουλιώτες και φόρο υποτέλειας σε είδη και τρόφιμα.

Η περιοχή αποτελούσε ένα είδος «ουδέτερης» ζώνης ανάμεσα στους Τούρκους και στους Βενετούς. Πολλές φορές οι Τούρκοι κινούμενοι από συμφέροντα βοηθούσαν τους Σουλιώτες

Η ιστορία του Σουλιού

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:38 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 12:04

στους πολέμους τους. Η Βενετία θεωρούσε αναγκαία τη διατήρηση σχέσεων με την ημιανεξάρτητη αυτή πολιτεία γιατί έτσι αναχαιτιζονταν κάθε τουρκικό κίνδυνο στις παραθαλάσσιες κτήσεις της.

Αργότερα συγκρούονται τα συμφέροντα Τούρκων, Ρώσων, Γάλλων και Άγγλων, κυρίως για τον έλεγχο των παραλιών του Ιονίου. Οι Γάλλοι, οι οποίοι διαδέχτηκαν τους Βενετούς, άνοιξαν στενές σχέσεις με τους Σουλιώτες. Το γεγονός αυτό οι Τούρκοι το θεώρησαν εχθρική πράξη, γι' αυτό και δεν αντέδρασαν στις προσπάθειες των τοπικών πασάδων να υποτάξουν τους Σουλιώτες.

ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΤΩΝ ΣΟΥΛΙΩΤΩΝ

Ο πρώτος πόλεμος (1721) έγινε από τον Χατζή Πασά των Ιωαννίνων, ο οποίος απέτυχε. 8.000 Τουρκοτσάμηδες και οι Σουλιώτες μόνον 300.

Ο δεύτερος πόλεμος (1760) έγινε από το Μουσταφά Πασά των Ιωαννίνων, ο οποίος και αυτός απέτυχε. Ο Μουσταφά Πασάς είχε 7.000 στρατιώτες και οι Σουλιώτες ήταν ολιγάριθμοι.

Ο τρίτος πόλεμος (1761) έγινε από τον Πασά του Δελβίνου Δόσμπη, με 8.000 στρατιώτες και ολιγάριθμους Σουλιώτες, ο οποίος και αυτός απέτυχε.

Η ιστορία του Σουλίου

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:38 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 12:04

Ο τέταρτος πόλεμος (1762) αποτυχημένος και αυτός, έγινε από το Μαχμούτ Αγά, ο οποίος αιφνιδίασε τους Σουλιώτες με 6.000 στρατό.

Ο πέμπτος (1772) αμυντικός πόλεμος έγινε κατά του Αγά της Τσαμουργιάς Σουλεϊμάν Τσαπάρη. Οι μάχες έγιναν στο Σούλι μεταξύ Σαμονίβας και Κιάφας, όπου οι Σουλιώτες πήραν αιχμαλώτους όλους τους Οθωμανούς.

Ο έκτος κατά του Μουσταφά Κόκαν Πασά με 4.000 Τουρκαλβανούς.

Ο έβδομος από τον Μπεκήρ Πασά που με 5.000 Τουρκαλβανούς πολιορκήσε το Σούλι.

Ο όγδοος πόλεμος (1792) με την ηγεσία των: Ιμπραήμ Χασάν, Σουλεϊμάν, Μουχτάρ Αγά κ.α.

Οι Σουλιώ τες και ο Αλή Πασάς.

Το 1791 έγινε η πρώτη εκστρατεία του Αλή Πασά κατά των Σουλιωτών αλλά δεν πέτυχε. Επικεφαλή ο ίδιος με 3.000 Τουρκαλβανούς χτύπησε το Σούλι. Οι Σουλιώτες, έχοντας αρχηγό τον Λάμπρο Τζαβέλα, πρόβαλλαν γενναία αντίσταση και στη συνέχεια καταδίωξαν τους Τουρκαλβανούς ως τον κάμπο των Ιωαννίνων. Σκότωσαν 2.000 άνδρες και πήραν πολλά λάφυρα.

Αποτυχημένη ήταν και η δεύτερη επίθεση του 1792. Ο Αλή Πασάς για να παραπλανήσει τους Σουλιώτες διέδωσε ότι θα εκστρατεύσει κατά του πασά του Αργυρόκαστρου και

Η ιστορία του Σουλιού

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:38 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 12:04

ζήτησε τη βοήθειά τους, υποσχόμενος προνόμια. Οι Σουλιώτες αντιλαμβάνονται ότι πρόκειται για τέχνασμα, ωστόσο για να του δείξουν ότι τον πιστεύουν, του έστειλαν 70 παλικάρια με αρχηγό το Λάμπρο Τζαβέλα. Ο Αλής τους έπιασε αιχμαλώτους, τους έστειλε στα Γιάννενα στις φυλακές του Κάστρου. Κάλεσε στη συνέχεια το Λάμπρο Τζαβέλα, για να διαπραγματευτούν την παράδοση του Σουλιού. Ο Λ. Τζαβέλας προσποιήθηκε, ότι δέχεται τις προτάσεις του. Ο Αλής τον άφησε ελεύθερο να γυρίσει στο Σούλι και για επιβεβαίωση της συμφωνίας τους κρατά ομήρους το γιο του Φώτο και άλλους 70 άνδρες. Όταν έφτασε ο Λ. Τζαβέλας στο Σούλι, οργάνωσε καλύτερα την άμυνα και έστειλε στον Αλή Πασά το ακόλουθο γράμμα:

«Αλήπασα, χαίρομαι όπου εγέλασα έναν δόλιον, είμαι εδώ να διαφεντέψω την πατρίδα μου εναντίον εις έναν κλέφτην. Ο υιός μου θέλει αποθάνει, εγώ όμως απελπίστως θέλω τον εκδικήσω πριν να αποθάνω. Κάποιοι Τούρκοι, καθώς εσύ, θέλουν ειπείν, ότι είμαι άσπλαγχνος πατέρας με το να θυσιάσω τον υιόν μου δια τον ιδικό μου λυτρωμόν. Αποκρίνομαι ότι αν εσύ πάρεις το βουνόν θέλεις σκοτώσει τον υιόν μου με το επίλοιπον της φαμίλιας μου και τους συμπατριώτας μου, τότε δεν θα μπορέσω να εκδικήσω τον θάνατόν του αμή αν νικήσωμε θέλει έχω και άλλα παιδιά, η γυναίκα μου είναι νέα. Εάν ο υιός μου νέος, καθώς είναι, δεν μένει ευχαριστημένος ν' αποθάνει δια την πατρίδα του, αυτός δεν είναι άξιος να ζήσει και να γνωρίζεται ως υιός μου· προχώρησε λοιπόν άπιστε, είμαι ανυπόμονος να εκδικηθώ. Εγώ ο ωμοσμένος εχθρός σου καπετάν Λάμπρος Τζαβέλας».

Ο Αλή Πασάς προστάζει γενική επίθεση με 8.000 Τουρκαλβανούς. Η δεύτερη εκστρατεία του Αλή Πασά εναντίον του Σουλιού κατάληξε σε πανωλεθρία. Ένα μικρό μόνο μέρος από το στρατό του σώθηκε. Αναγκάστηκε να κλείσει ταπεινωτική ειρήνη με τους Σουλιώτες, που κράτησε οχτώ χρόνια. Απελευθέρωσε το Φώτο Τζαβέλα και τους ομήρους.

Στη μάχη πήραν μέρος και οι Σουλιώτισσες με επικεφαλής τη Μόσχω Τζαβέλα γυναίκα του Λάμπρου και η κόρη του Σόφω.

Ο Λάμπρος Τζαβέλας πληγώθηκε και πέθανε τρία χρόνια αργότερα από το τραύμα του. Μετά το θάνατό του, την αρχηγία της φάρας του ανάλαβε η Μόσχω και την κράτησε μέχρι να την αναλάβει ο γιος της Φώτος.

Η ιστορία του Σουλίου

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 11:38 - Τελευταία Ενημέρωση Σάββατο, 26 Ιούνιος 2010 12:04

